

تاثیر مدل مراقبت پی‌گیر بر عزت نفس بیماران همودیالیزی

ابوالفضل رحیمی*، دکتر فضل‌الله احمدی**، دکتر محمود غلیاف***

نویسنده‌ی مسئول: تهران، دانشگاه تربیت مدرس ahmadif@modares.ac.ir

دریافت: ۸۴/۹/۱۶ پذیرش: ۸۴/۱۰/۲۴

چکیده

زمینه و هدف: توانایی فرد در انجام فعالیت‌های روزمره یا کار، تفریح، فعالیت‌های اجتماعی و عملکرد جنسی به طور قابل ملاحظه‌ای با وجود درد و متعاقب آن فقدان عزت نفس و افسردگی تحت تاثیر قرار می‌گیرد. از این رو مطالعه‌ی حاضر با هدف تعیین تاثیر مدل مراقبت پی‌گیر بر عزت نفس بیماران همودیالیزی طی سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۴ در شهر همدان انجام شده است.

روش بررسی: این پژوهش نیمه تجربی (قبل و بعد) بر روی ۳۸ بیمار مبتلا به بیماری مرحله‌ی انتهایی کلیه (ESRD) انجام شد که به روش نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انتخاب شده بودند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه‌ی عزت نفس کوپراسمیت، پرسش‌نامه‌ی دموگرافیک و چک لیست کنترل بود. در پرسش‌نامه‌ی کوپراسمیت که پایایی و روایی آن قبلاً تایید شده است، کسب امتیاز صفر تا ۳۳ درصد نشان‌گر وضعیت ضعیف، امتیاز ۳۴ تا ۶۶ درصد نشان‌گر وضعیت متوسط و امتیاز ۶۷ درصد و بیشتر از کل امتیاز نشان‌گر وضعیت خوب از نظر عزت نفس تلقی گردید. در مرحله‌ی اول پژوهش (قبل از مداخله)، تنها پرسش‌نامه‌های عزت نفس و چک لیست‌های کنترلی تکمیل شد. پس از اتمام مرحله‌ی اول (۳ ماه)، بیماران به سه گروه تقسیم شدند و مدل مراقبت پی‌گیر شامل چهار مرحله‌ی آشنا سازی، حساس سازی، کنترل و ارزشیابی اجرا شد و به طور متوسط برای هر گروه ۴ تا ۶ جلسه (به مدت یک تا ۲ ساعت) طی ۳ هفته برگزار گردید و در زمان باقی مانده از مرحله‌ی دوم (۹ هفته) مشاوره‌های مراقبت پی‌گیر، کنترل و ارزشیابی انجام شد. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی‌زوج و فریدمن مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که اجرای مدل مراقبت پی‌گیر تفاوت معنی‌داری بین میانگین امتیاز عزت نفس نمونه‌های پژوهش قبل و بعد از مداخله ایجاد کرد ($P=0/0001$). آزمون فریدمن بین رتبه‌ی میانگین‌های عزت نفس قبل و بعد از مداخله تفاوت معنی‌داری نشان داد به طوری که این میانگین از ۶۳/۶ امتیاز قبل از مداخله به ۷۹/۶ امتیاز پس از مداخله افزایش یافت ($P=0/0001$).

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش در خصوص تاثیر مدل مراقبت پی‌گیر بر میزان عزت نفس بیماران همودیالیزی، به کارگیری و استفاده از این مدل مراقبتی برای سایر بیماران همودیالیزی توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: مدل مراقبت پی‌گیر، عزت نفس، همودیالیز.

مقدمه

از این رو مشکلات بیماران مبتلا به نارسایی کلیه بر طرف نشده و بیمار در معرض مشکلات و عوارض متعددی قرار می‌گیرد (۱). این بیماران علاوه بر روبرو شدن با تغییرات متعدد فیزیولوژیک با تنش‌های روانی بسیاری نیز مواجه

اگرچه همودیالیز می‌تواند طول عمر بیمار را افزایش دهد (۱، ۲)، اما قادر به تغییر دوره‌ی طبیعی بیماری زمینه‌ای نبوده و جایگزین کاملی برای عملکرد کلیه محسوب نمی‌شود،

* کارشناس ارشد آموزش پرستاری، مربی دانشگاه علوم پزشکی زنجان

** دکترای پرستاری، دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

*** فوق تخصص کلیه و فشار خون، استادیار دانشگاه علوم پزشکی همدان.